

RAPORT

ZWALCZANIA SZKODNICTWA LEŚNEGO ZA 2011 ROK

/cz. analityczna/

Spis treści

1. WSTĘP	
2. STATYSTYKA ZWALCZANIA SZKODNICTWA LEŚNEGO	4
3. BEZPRAWNE KORZYSTANIE Z LASU	6
4. KŁUSOWNICTWO	8
5. KRADZIEŻ LUB ZNISZCZENIE MIENIA	11
6. KRADZIEŻ DREWNA	13
7. POSTĘPOWANIE MANDATOWE	19
8. OBSADA ETATOWA STRAŻY LEŚNEJ	20
9. WYDARZENIA NADZWYCZAJNE	21
10. REALIZACJA ZADAŃ BIEŻĄCYCH	21
11. PERSPEKTYWICZNE KIERUNKI DZIAŁAŃ	23
12. UWAGI O REALIZACJI ZADAŃ W ZAKRESIE ZWALCZANIA SZKODNICTWA LEŚNEGO	24
13. WNIOSKI	25

1. WSTĘP

*Raport dotyczący zwalczania szkodnictwa leśnego za 2011 r. został opracowany na podstawie informacji o ochronie lasu i zwalczania szkodnictwa leśnego sporządzonych przez regionalne dyrekcje Lasów Państwowych w sprawozdaniu **LPIR-7** w systemie elektronicznym.*

Ogólna wartość strat wg funkcjonującego podziału na cztery grupy rodzajowe szkodnictwa, tj. w wyniku:

- 1) bezprawnego korzystania z lasu,*
- 2) kłusownictwa,*
- 3) kradzieży albo zniszczenia mienia nadleśnictwa,*
- 4) kradzieży drewna,*

w 2011 roku

wyniosła 8 141 654 zł

**w 52 336 zarejestrowanych przypadkach
szkodnictwa leśnego.**

Wyniki zanotowane w PGL Lasy Państwowe w relacji z poszczególnych grup rodzajowych szkodnictwa i jednostkach LP przedstawia w zasadniczej części opracowania statystyka zwalczania szkodnictwa leśnego.

2. STATYSTYKA ZWALCZANIA SZKODNICTWA LEŚNEGO

Szkodnictwo leśne jest zjawiskiem, które jest w polskich lasach znane od kilku wieków i niesie ze sobą znaczne straty w wymiarze rzeczowym, finansowym oraz przyrodniczym. Pomimo, że profil popełnianych szkód w lasach uległ zmianie, to każdego roku Lasy Państwowe odnotowują wielomilionowe straty z tego tytułu.

Analiza zwalczania szkodnictwa leśnego corocznie jest opracowywana na podstawie informacji o ochronie lasu i zwalczania szkodnictwa leśnego LPIR-7 sporządzonych przez nadleśnictwa i regionalne dyrekcje Lasów Państwowych. Od 2008 roku funkcjonuje elektroniczny system przesyłania informacji w tym zakresie. Zadaniem Głównego Inspektora Straży Leśnej jest sporządzenie zbiorczej dla Lasów Państwowych informacji o ochronie lasu i zwalczania szkodnictwa leśnego LPIR-7 oraz na jego podstawie:

- 1) sprawozdania z postępowania w sprawach o wykroczenia MSW-25,
- 2) sprawozdania z czynności dochodzeniowych prowadzonych przez Straż Leśną jako oskarżyciela publicznego MS-P2,
- 3) sprawozdania GUS 51, 52 i 53

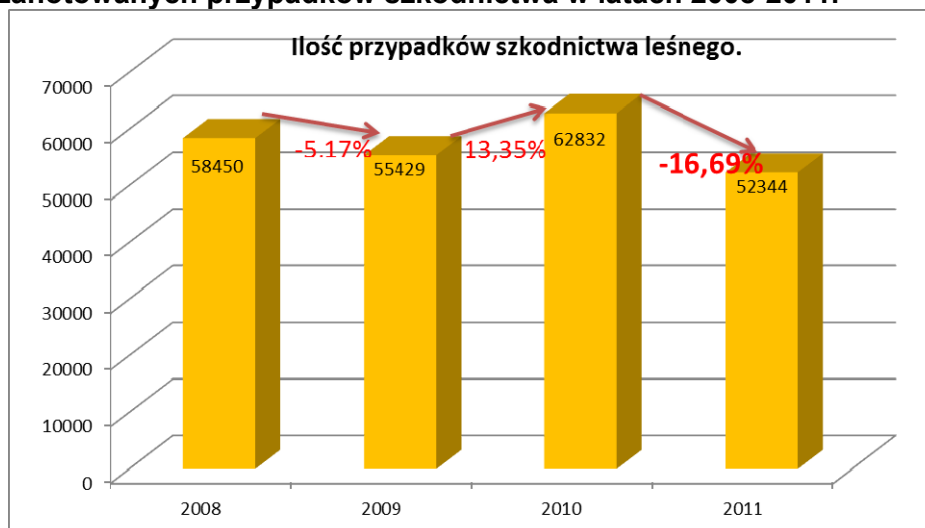
według rozdzielnika dla rządowych i centralnych instytucji państwowych.

Tab.1. Szkodnictwo leśne 2011 r.

	Ilość przypadków	Wartość szkód (tys.)	Masa skradzionego drewna (m3)	Restytucja (tys.) (windykacja)
Kradzież drewna	8 870	5 323,21	26 939,41	1 928,49
Kłusownictwo	319	1 259,36	x	31,41
Kradzież i znisz. mienia	1 338	1 065,23	x	76,32
Bezprawne korz. z lasu	41 809	493,85	x	41,81
2011	52 336	8 141,65	26 939,41	2 127,73
2010	62 821	5 559,98	20 628,75	2347,81
2009	55 429	5 986,58	22 238,66	1 545,55
2008	58 450	5 263,71	18 495	1 773,46
2007	43 747	7 073,73	19 164	2 508,50
2006	14 435	6 438,38	25 035	x
2005	14 114	7 419,90	27 900	x

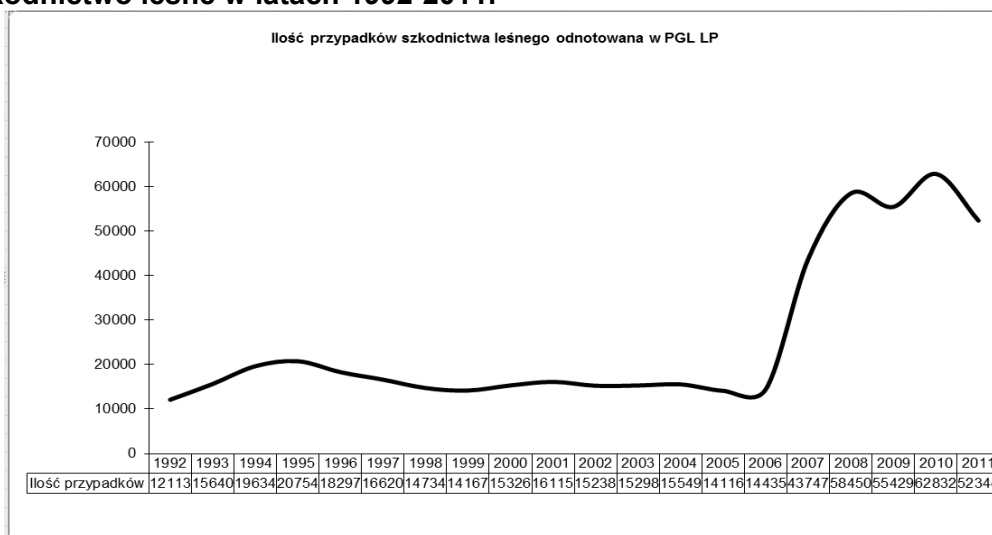
W **2011 r.** ogólna wartość szkód, wg funkcjonującego podziału na cztery grupy rodzajowe szkodnictwa, tj. w wyniku: bezprawnego korzystania z lasu, kłusownictwa, kradzieży albo zniszczenia mienia oraz kradzieży drewna wyniosła **8 141 654 zł** przy **52 336** zanotowanych przypadkach szkodnictwa leśnego.

Tab. 2. Ilość zanotowanych przypadków szkodnictwa w latach 2008-2011.

W poprzednim 2010 r. straty odpowiednio wyniosły 5 559 980 zł przy 62 821 przypadkach; w 2009 r. - 5 986 580 zł przy 55 429 przypadkach; w 2008 r. szkody wyniosły 5 263 700 zł przy 58 450 przypadkach szkodnictwa.

Tab. 3. Szkodnictwo leśne w latach 1992-2011.

W 2007 r. w wyniku zmiany zarządzenia w sprawie sporządzania informacji w PGL LP zostały objęte ewidencją zdarzenia zakończone środkiem oddziaływania społecznego (pouczeniami) - art. 41 k.w., a odnoszące się do drobnych wykroczeń polegających na zaśmiecaniu terenów leśnych, czy też na naruszeniu wjazdu do lasu lub postoju. Wpłynęło

to na zasadniczy wzrost ilości odnotowywanych przypadków szkodnictwa leśnego w grupie bezprawnego korzystania z lasu (tab. 3).

Tab. 4. Wysokość strat w okresie 1992-2011.

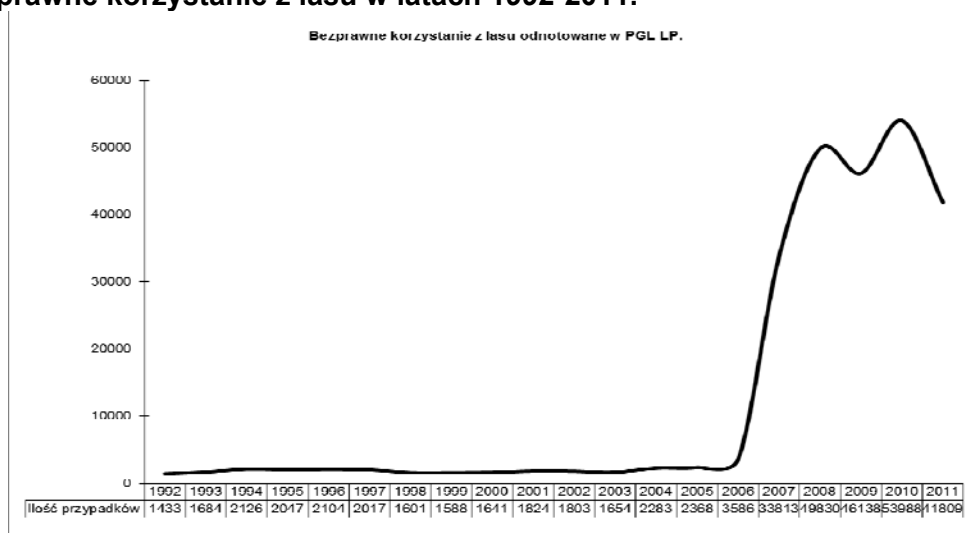

3. BEZPRAWNE KORZYSTANIE Z LASU

Szkodnictwo leśne, określane bezprawnym korzystaniem z lasu, obejmuje takie czyny zabronione jak wjazd do lasu i parkowanie w miejscach niedozwolonych, naruszanie przepisów przeciwpożarowych, zaśmiecanie, pozyskiwanie stroiszu, niszczenie runa leśnego, pozyskiwanie kopalin (piasek, żwir, torf, bursztyn) i inne czyny będące głównie wykroczeniami.

W 2011 r. w wyniku bezprawnego korzystania z lasu zarejestrowano 41 809 przypadków szkodnictwa, a szkody wyniosły 493,85 tys. zł. Zanotowane szkody były wyższe o przy spadku ilości odnotowanych zdarzeń o 22,55 % w stosunku do roku poprzedniego. W 2010 r. bowiem szkody wyniosły 284,80 tys. zł, a zarejestrowano 53 988 przypadków (w 2009 r. zarejestrowano odpowiednio 46 138 przypadków szkodnictwa, szkody wyniosły 316,58 tys. zł, w 2008 r. zarejestrowano odpowiednio 49 830 przypadków szkodnictwa, szkody wyniosły 239,55 tys. zł, natomiast w 2007 r. - 33 813 przypadków szkodnictwa i 275,33 tys. zł szkód). W okresie ostatniego dwudziestolecia ilość zdarzeń z tej grupy rodzajowej przedstawia tab. nr 5. Z danych zawartych w tabeli wynika, że od 2007 r. nastąpił czterokrotny wzrost przypadków szkodnictwa w tej grupie w porównaniu z 2006 r., a w zakresie popełnionych szkód wzrost do 494 tys. zł.

Tab. 5. Bezprawne korzystanie z lasu w latach 1992-2011.

Większość przypadków szkodnictwa z tej grupy to wykroczenia bezskutkowe jak np. wykroczenie polegające na naruszeniu zakazu wjazdu do lasu, parkowanie w miejscu niedozwolonym (art. 161 k.w.), naruszenie zakazu wstępu do lasu (art. 151 k.w.), naruszenie przepisów przeciwpożarowych (art. 82 k.w.) itp.

Tab. 6. Bezprawne korzystanie z lasu wg rdLP.

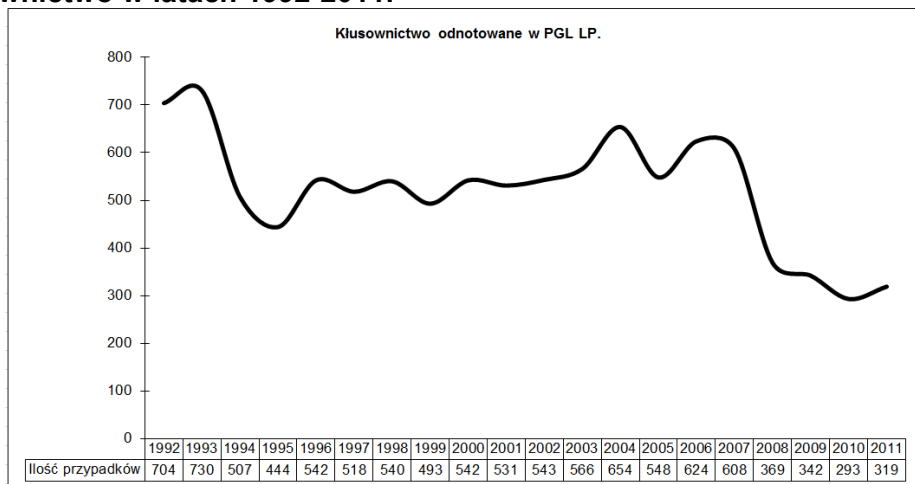

Bezprawne korzystanie z lasu z lasu przybiera różny zasięg w zakresie ilości przypadków jak i wysokości powodowanych szkód. Uzależnione to jest od szeregu czynników jak i regionu kraju.

4. KŁUSOWNICTWO

W 2011 r. zanotowano 319 przypadków kłusownictwa. Oznacza to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 8,87 %. W 2010 r. zanotowane zostało 293 przypadki, w 2009 r. - 342 przypadki, natomiast w 2008 r. - 369 przypadków kłusownictwa.

Tab. 7. Kłusownictwo w latach 1992-2011.

Wartość szkód wzrosła o 3,87%, a mianowicie z 1 224,09 tys. zł do 1 259,36 zł. Średnia wartość szkody w 2011 r. wyniosła 3 948,03 zł. W 2010 r. było to 4 177,47 zł, natomiast w 2009 r. - 4 204,88 zł (w 2008 r. - 3 128,73 zł, w 2007 r. - 2 687,46 zł, w 2005 r. - 2 403,39 zł, a w 2004 r. - 1 732,00 zł). Wartość ta sukcesywnie rośnie.

Tab. 8. Kłusownictwo wg ilości przypadków w latach 2008-2011.

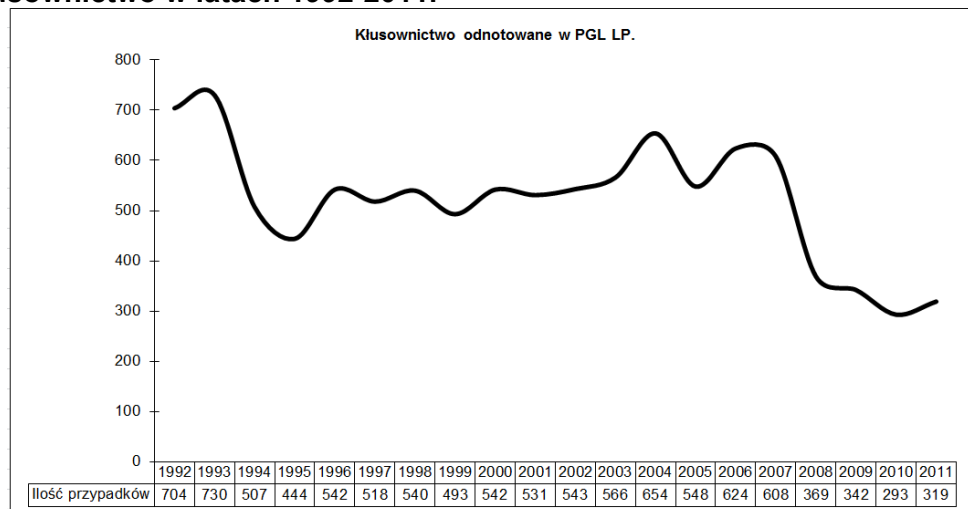
Do najczęściej bezprawnie pozyskiwanych gatunków zwierzyny należały odpowiednio jelenie – 110 szt., sarny – 90, dziki – 57, łosie - 10, a także lisy, daniela, zające oraz ryby.

Tab. 9. Kłusownictwo w okresie 2001-2011.

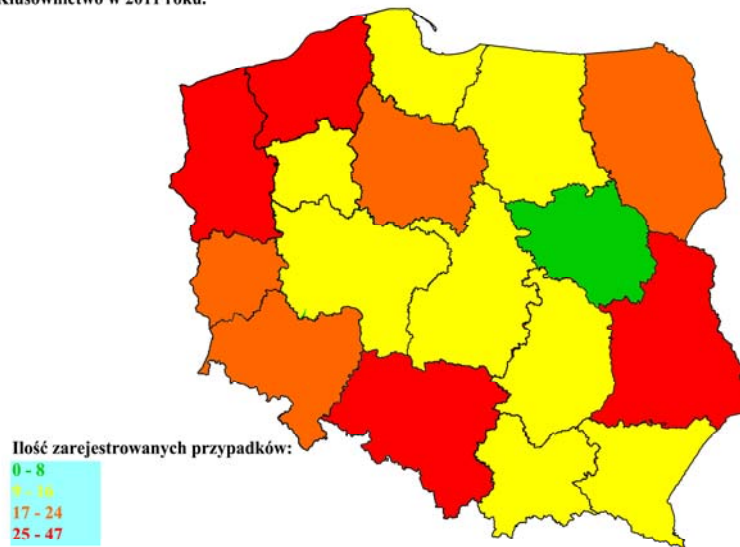
Pracownicy Lasów Państwowych zdjęli w tym okresie kilkadziesiąt tysięcy wnyków. Niepokojący jest wzrost do 127 przypadków kłusownictwa za pomocą broni palnej. Strażnicy leśni brali udział w prowadzeniu 56 spraw kłusownictwa w obwodach polnych, gdzie skłusowano 42 szt. zwierzyny i ujęto 19 sprawców.

Tab. 10. Kłusownictwo w latach 1992-2011.

Tab. 11. Poziom zagrożenia kłusownictwem.

Kłusownictwo w 2011 roku.

Najczęściej nielegalne pozyskiwanie zwierzyny przez ludność odbywa się dla pozyskania tusz na terenach nieurbanizowanych o wysokim bezrobociu. W 2011 r. zarejestrowano także przypadki nielegalnego odłowu 300 kg ryb ze stawów hodowlanych należących do Lasów Państwowych na terenie RDLP w Katowicach i w Zielonej Górze. Na przestrzeni ostatnich 20 lat ilość przypadków w tej grupie rodzajowej szkodnictwa przedstawia tabela nr 10.

Tab. 12. Kłusownictwo wg rdLP.

5. KRADZIEŻ LUB ZNISZCZENIE MIENIA

W grupie szkodnictwa, obejmującej kradzież albo zniszczenie mienia nadleśnictwa, w 2011 r. odnotowano 1 338 przypadków - więcej o 18,51 % ilości przypadków. Straty wyniosły 1 065 229 zł. Był to wzrost strat o 20,56 % w porównaniu z 2010 r., kiedy szkody w mieniu skarbu państwa wyniosły 843,75 tys. zł w 1 129 ujawnionych przypadkach.

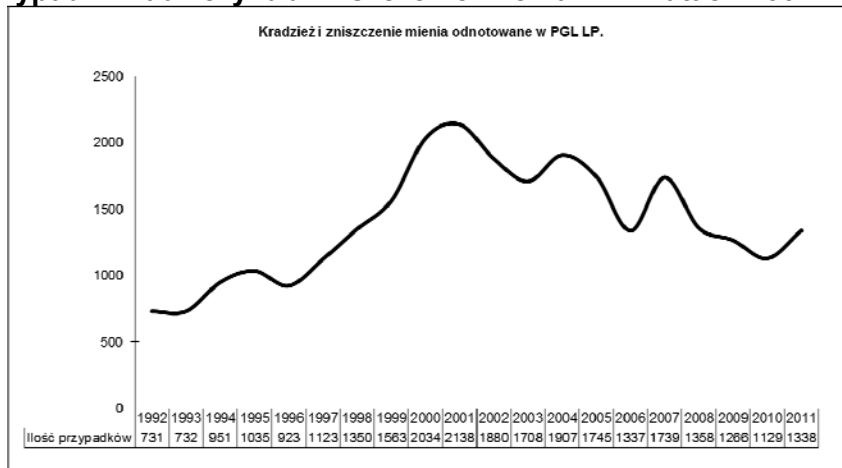
Tab. 13. Kradzież (zniszczenie mienia) w latach 2008-2011.

W 2009 r. odnotowano 1 266 przypadków, a straty wyniosły 1 133,5 tys. zł (w 2008 r. - 1 358 przypadków i 1 085,0 tys. zł strat, natomiast w 2007 r. odnotowano 1 739 przypadków w wyniku których straty wyniosły 2 329,0 tys. zł.

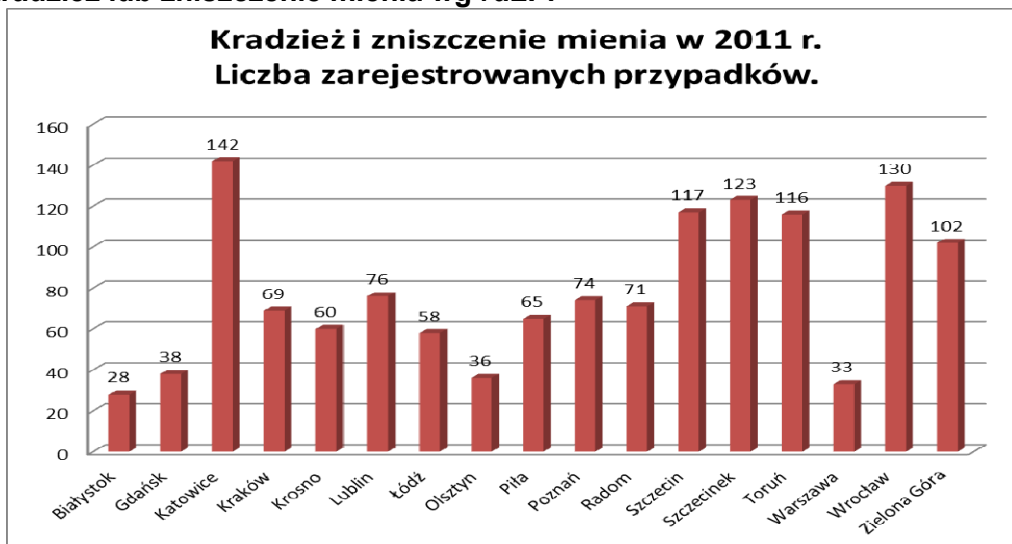
W okresie od 1992 do 2011 r. ilość przypadków z tej grupy rodzajowej szkodnictwa przedstawia się w układzie przedstawionym w tab. nr 14.

Tab. 14. Przypadki kradzieży lub zniszczenie mienia LP w latach 1992-2011.

Do najczęściej kradzionych składników mienia należały w okresie sprawozdawczym: wyposażenie szkółek i sadzonki z miejsc przechowywania w trakcie prac zalesieniowych (szczególnie gatunków iglastych). Zanotowane ponadto zostały przypadki zniszczenia i kradzieży rogatek (szlabanów), metalowych tablic informacyjnych oraz urządzeń łowieckich.

Tab. 15. Kradzież lub zniszczenie mienia wg rdLP.

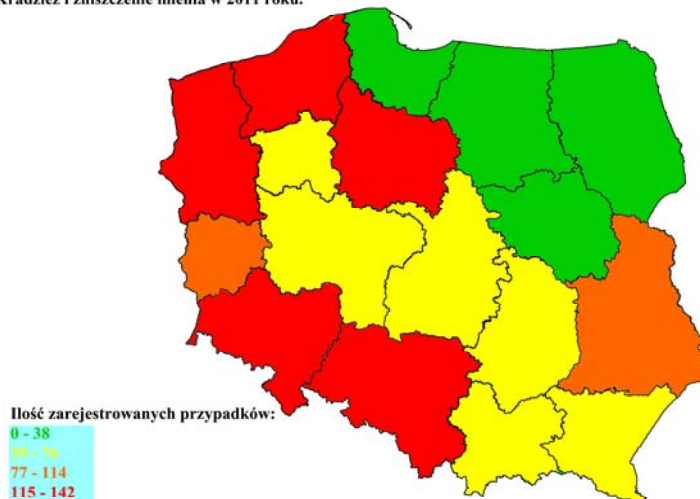

W rejonach o dużym nasileniu ruchu turystycznego problemem są kradzieże i niszczenia wyposażenia parkingów leśnych i miejsc biwakowych (wiaty, ławy, place zabaw dla dzieci oraz inne urządzenia turystyczne).

Częstym zjawiskiem są kradzieże elementów z metali kolorowych deszczowni w szkółkach leśnych (rur i zraszaczy) oraz dewastacje niezamieszkałych osad leśnych, połączone z kradzieżą ich wyposażenia.

Tab. 16. Poziom zagrożenia kradzieżami i niszczeniem mienia.

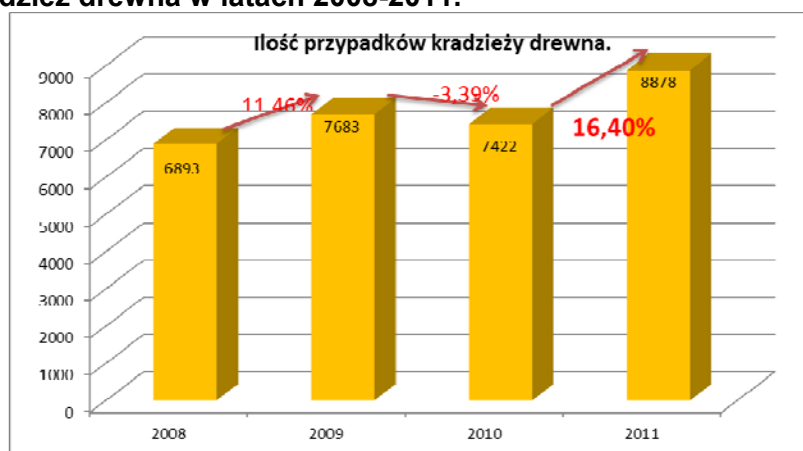
Kradzież i zniszczenie mienia w 2011 roku.

6. KRADZIEŻ DREWNA

Szkodnictwo leśne polegające na kradzieży drewna powoduje corocznie największe straty, jakie ponosi PGL Lasy Państwowe spośród wszystkich grup szkodnictwa leśnego. Zgromadzone w raporcie dane odnoszą się do zdarzeń odnotowanych w jednostkach organizacyjnych LP ujawnionych przez Służbę Leśną. Jednakże problem ten dotyczy także terenów leśnych innych własności.

Tab. 17. Kradzież drewna w latach 2008-2011.

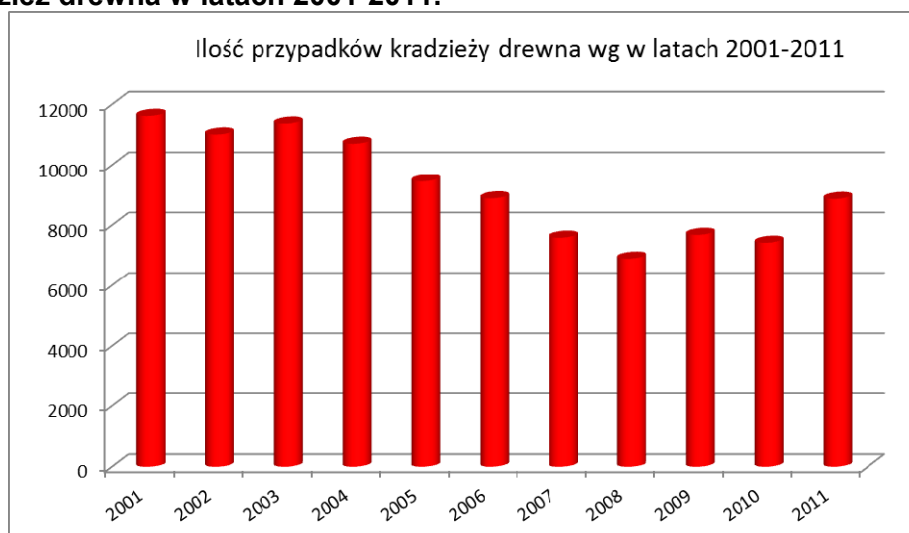

W 2011 r. odnotowano 8 870 przypadków kradzieży drewna w LP, w wyniku tego skradziono 26 939,41 m³ drewna o wartości 5 323,20 tys. zł. Oznacza to wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim:

- 1) ilości odnotowanych przypadków kradzieży o 16,32 %,
- 2) ilości (masy) skradzionego drewna o 23,42 %,
- 3) strat z tego tytułu o 39,74 %

W 2010 r. bowiem odnotowano 7 422 przypadki kradzieży drewna w ilości 20 628,75 m³ o wartości 3 207,32 tys. zł. W 2009 r. odnotowano 7 683 przypadki kradzieży drewna w ilości 22 238,66 m³ o wartości 3 098,5 tys. zł.

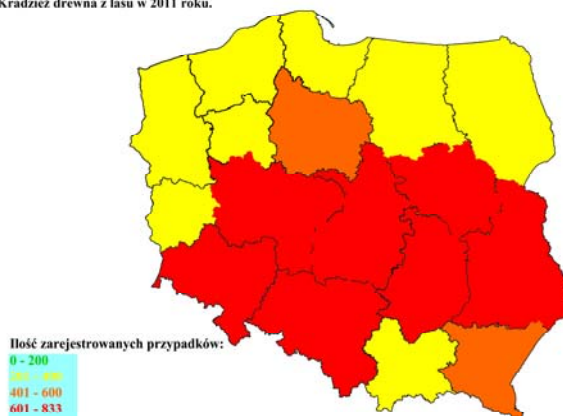
Tab. 18. Kradzież drewna w latach 2001-2011.

W 2008 r. odnotowano 6 893 przypadki kradzieży drewna, w wyniku tego skradziono 18 495,58 m³ drewna o wartości 2 864,2 tys. zł. W 2007 r. odnotowano 7 587 przypadków kradzieży 19 164,05 m³ drewna o wartości 2 567,1 tys. zł; w 2006 roku odnotowano 8 888 przypadków kradzieży drewna o objętości 25 035,59 m³ o wartości 3 512,7 tys. zł; natomiast w 2005 roku 9 455 przypadków kradzieży drewna w ilości 27 899,87 m³ o wartości 4 149,5 tys. zł.

Tab. 19. Poziom zagrożenia kradzieżami drewna.

Kradzież drewna z lasu w 2011 roku.

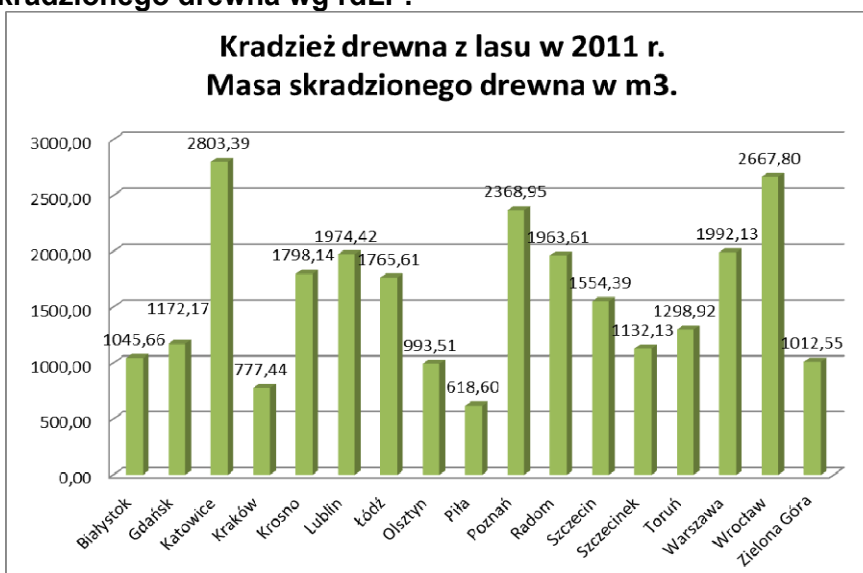

Na wzrost wartości skradzionego drewna w 2011 r. złożyły się większa ilość ujawnionych przypadków kradzieży i ilość skradzionego drewna oraz wzrost cen drewna. Na wysokość szkód miały dane o kradzieży drewna ujawnione głównie na terenie RDLP w Katowicach i we Wrocławiu, gdzie ujawniono zorganizowaną grupę przestępczą specjalizującą się w kradzieży (42 przypadki) cennego surowca dębowego (co najmniej 169 m³ o wartości 140,4 tys. zł) ujętych w we wrześniu 2011 r. na terenie Nadleśnictwa Oleśnica

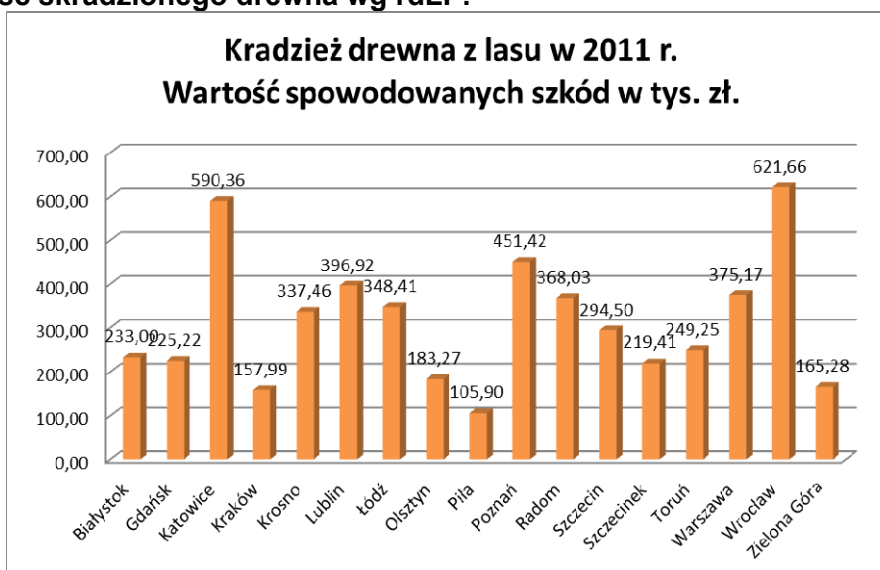
Tab. 20. Ilość przypadków kradzieży drewna wg rdLP.

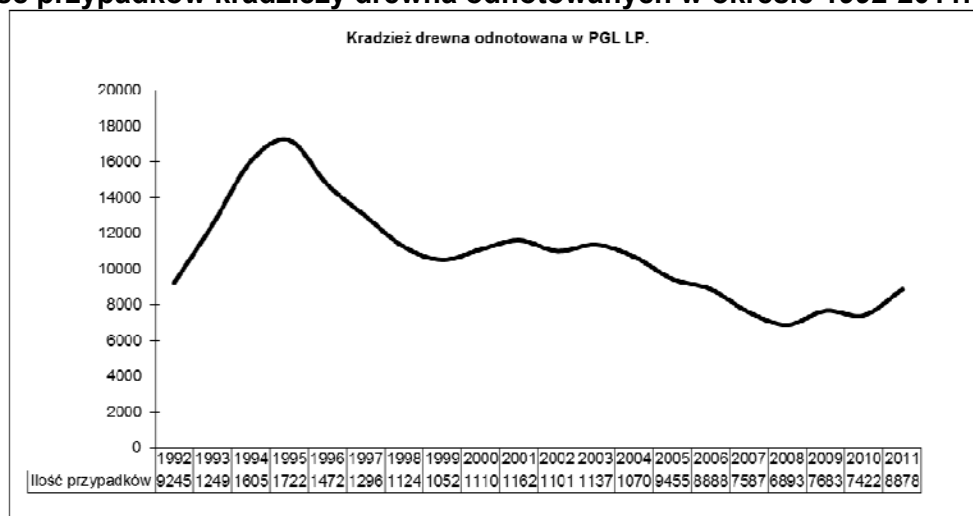
Tab. 21. Ilość skradzionego drewna wg rdLP.

Tab. 22. Wartość skradzionego drewna wg rdLP.

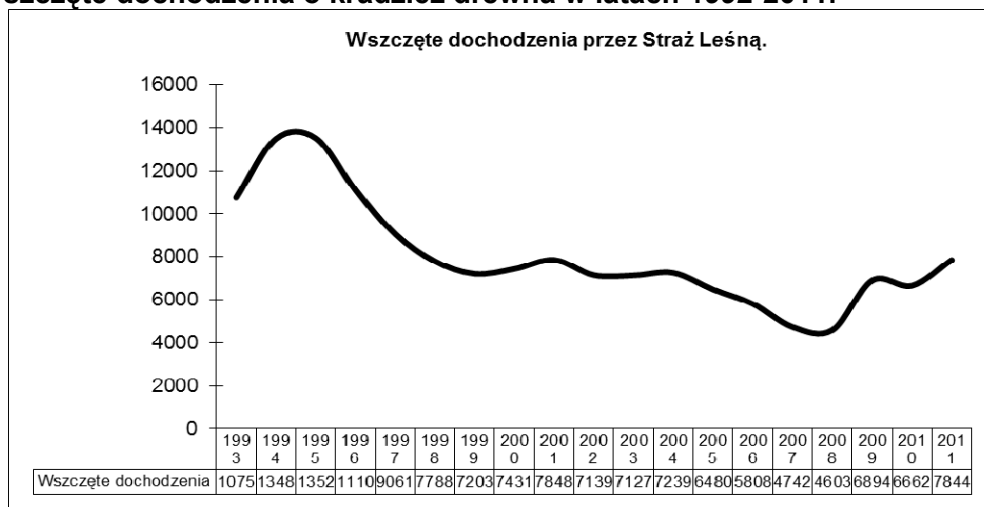

Tab. 23. Ilość przypadków kradzieży drewna odnotowanych w okresie 1992-2011.

We wszystkich przypadkach kradzieży drewna wszczęto postępowania przygotowawcze. Straż Leśna prowadziła 6 060 postępowań, w tym 5 692 dochodzenia. Umorzono ogółem – 4 196 postępowań karnych.

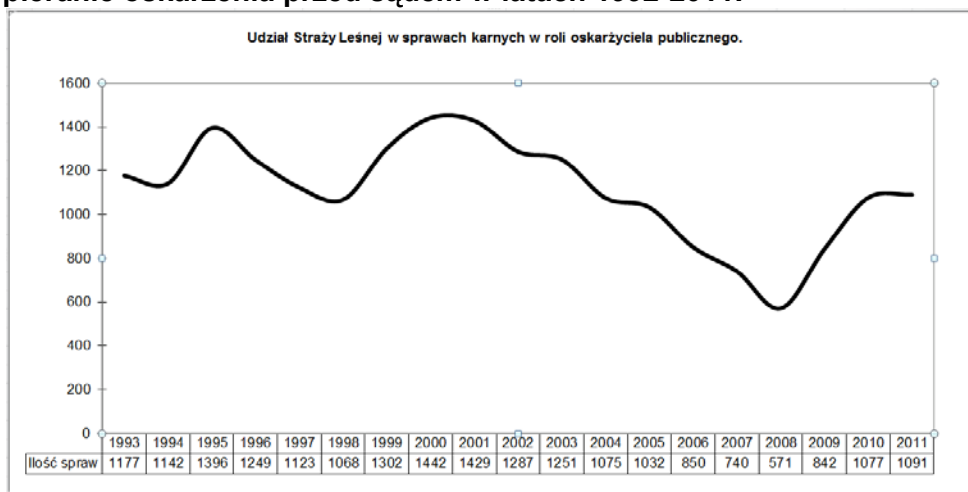
Tab. 24. Wszczęte dochodzenia o kradzież drewna w latach 1992-2011.

W 2011 r. z liczby 1 467 spraw wniesionych z aktem oskarżenia, sądy umorzyły postępowanie lub uniewinniły sprawców w 68 sprawach. Świadczy to o wysokim poziomie prowadzenia dochodzenia i sporządzeniu aktu oskarżenia, a także o dużej skuteczności w postępowaniu sądowym. W 2010 r. z liczby 2 016 spraw umorzono 35 postępowań. W 2009 r. z liczby 1 365 spraw wniesionych z aktem oskarżenia, sądy umorzyły postępowanie lub uniewinniły sprawców w 66 sprawach (w 2008 r. odpowiednio 1 893 oraz 51; w 2007 r. z liczby 1 317 spraw wniesionych z aktem oskarżenia, sądy umorzyły postępowanie lub uniewinniły sprawców w 67 sprawach). W 2012 r. w 20 sprawach zostało wniesione

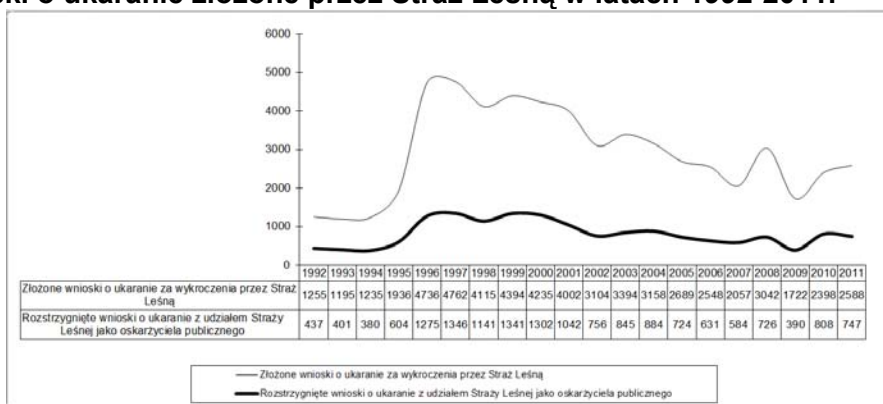
postępowanie odwoławcze (w 2010 r. w 22 sprawach, w 2009 r. – w 44-ch; w 2008 r. w 42 przypadkach, a w 2007 r. w 29 sprawach).

Tab. 25. Popieranie oskarżenia przed sądem w latach 1992-2011.

W 2011 r. z tytułu ujawnionych wykroczeń strażnicy leśni wnieśli do sądu 2 588 wnioski o ukaranie W 2010 r. z tytułu ujawnionych wykroczeń strażnicy leśni wnieśli do sądu 2 398 wnioski o ukaranie.

Tab. 26. Wnioski o ukaranie złożone przez Straż Leśną w latach 1992-2011.

Na podstawie analiz regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych za główną przyczynę kradzieży drewna należy uznać:

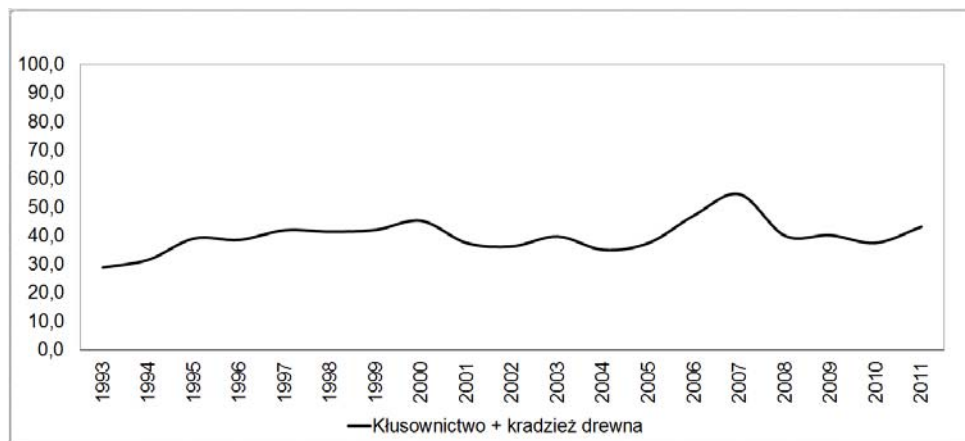
- relatywnie wysoki poziom bezrobocia i zubożenie społeczeństwa, a także zorganizowane kradzieże drewna,
- wzrost zainteresowania drewnem średniowymiarowym z przeznaczeniem do celów opałowych (tzw. drewno kominkowe) oraz surowcem na elementy budowlane oraz surowcem cennym,

- relatywnie łagodne sankcje w orzecznictwie sądów, co powoduje poczucie bezkarności wśród sprawców; wskazać należy na częste przypadki odstępowania od wymierzenia kary z uwagi na znikomą szkodliwość czynu,
- zmniejszenie na przestrzeni ostatnich lat stanu osobowego Straży Leśnej,
- brak ewidencjonowania drewna w punktach przerobu,
- niekontrolowany wyrąb w lasach pozostających pod innym zarządem niż Lasy Państwowe,
- niecechowanie drewna pozyskiwanego w lasach prywatnych oraz duże ilości drewna pochodzące z zadrzewień, pasów drogowych itp.

Niepokojącym zjawiskiem jest odnotowywana coraz większa ilość kradzieży przez wyspecjalizowane i zorganizowane grupy przestępcze, dysponujące samochodami ciężarowymi do wywozu, sprzętem do ścinki i zrywki drewna, czego przykładem jest działanie takiej grupy na terenie województw dolnośląskiego i śląskiego. Poważnym problemem stały się też kradzieże surowca wyrobionego ze stosu lub mygły z przeznaczeniem na cele opałowe. Z jednej strony zjawisko kradzieży jest powodem ubożenia ludności, z drugiej strony, wzrasta ilość kradzieży drewna na zamówienie. Kradzieży ulegają pojedyncze, wcześniej upatrzone i starannie wybrane, szczególnie wartościowe drzewa, ale też masowo wycinane są całe fragmenty lasu bez specjalnego wyboru z jednoczesną dewastacją terenu. Złodziejski proceder polega na zaopatrywaniu małych zakładów drzewnych i stolarni, jak również właścicieli posesji opalanych drewnem. Wyposażenie grup w nowoczesne środki łączności, odpowiedni tabor, sfabrykowaną dokumentację, zaufanych odbiorców itd. powodują określone trudności w zwalczaniu tego procederu. Kradzieże obejmują zarówno nielegalny wyrąb drzew, jak i wywóz drewna zmagazynowanego w stosach. Ilość skradzionego drewna wyrobionego w ubiegłym roku przewyższyła ilość drewna skradzionego z pnia. W najbliższej perspektywie należy liczyć się ze zwiększonym dalszym popytem drewna. Zainteresowanie wzrasta nie tylko w stosunku do drewna użytkowego, ale także drewna przeznaczonego na cele opałowe.

Za kradzież drewna grożą liczne sankcje: grzywna, areszt, ograniczenie wolności, nieważka w wysokości podwójnej wartości skradzionego drewna, przepadek narzędzi i sprzętów użytych do kradzieży, wreszcie pozbawienie wolności do lat pięciu. Zróznicowana jest dolegliwość sankcji w zależności od statusu sprawcy, kiedy 500 zł grzywny dla osoby bezrobotnej przywłaszczającej sobie drewno na opał jest karą surową, to ta sama kara dla kradnącego w sposób zorganizowany i na wielką skalę stanowi koszt wpisany w ryzyko procederu. Jednakże by sprawca poniósł konsekwencje, wcześniej należy przestępstwo kradzieży drewna udowodnić.

Tab. 27. Wykrywalność Straży Leśnej w zakresie kradzieży drewna i kłusownictwa w latach 1992-2011.

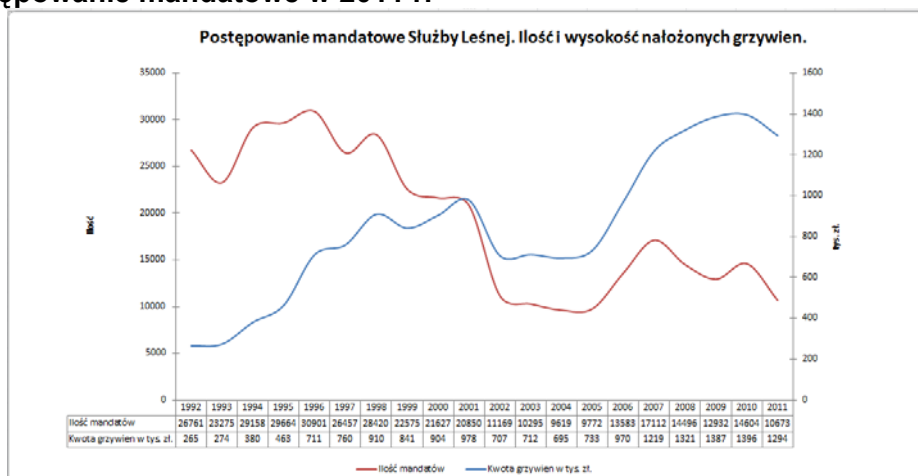
Wynik działań Straży Leśnej w tym zakresie to ujawniane przypadków i wykrywalność. Prezentuje to tab. 27.

W 2011 r. ujawniono 2 446 sprawców kradzieży drewna (w 2010 r. ujawniono 2 351 sprawców; w 2009 r. - 2 496 sprawców, a w 2008 r. 2 024 sprawców). W okresie od 1992 do 2010 roku wykrywalność Straży Leśnej kształtowała się od 28,9 % (w 1993 r.) do 54,60 % (w 2007 r.).

7. POSTĘPOWANIE MANDATOWE

Wyniki postępowania mandatowego Służby Leśnej zostały zaprezentowane w tab. 28 i 29. Analiza danych prowadzi do wniosku, że w ostatnich latach jest notowany spadek ilości nakładanych grzywien w drodze mandatu karnego. Pomimo krótkoterminowego wzrostu w latach 2005–2007, to w całym przedziale okresu od 1992 roku do 2012 roku ogólna tendencja w tym zakresie jest malejąca.

Tab. 28. Postępowanie mandatowe w 2011 r.

W 2011 r. nałożono 10 673 grzywien na kwotę 1 197,2 tys. zł. i był to wynik jeden z najwyższych od 1992 r. Jedynie w 2010 r. wysokość nałożonych grzywien wyniosła 1 396,1 tys. zł. i była najwyższa od 1992 r. Oznacza to stosowanie rzadziej, ale surowszej kary w postaci grzywny w drodze mandatu karnego, jako sankcji w przypadkach ewidentnego naruszenia prawa, gdy zawadzą środki oddziaływania wychowawczego, jakim jest pouczenie czy ostrzeżenie, których zastosowano 30 005 w 2011 r.

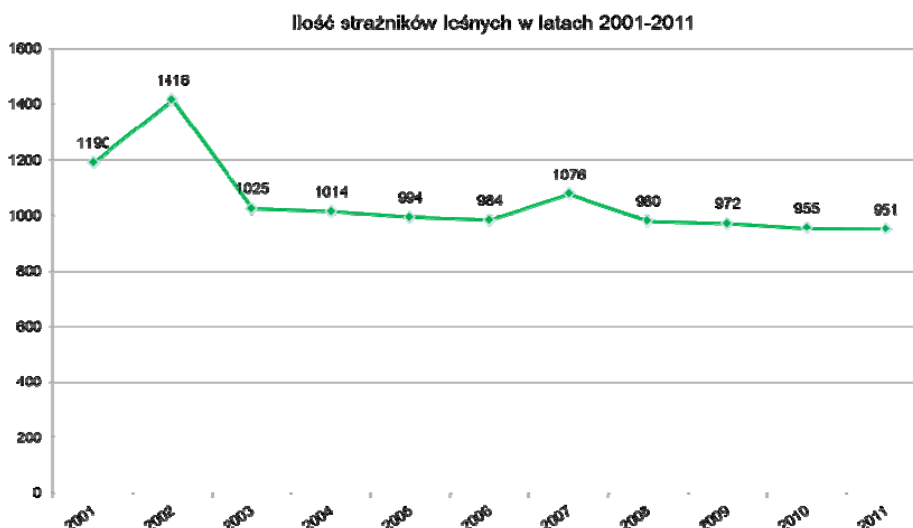
Tab. 29. Postępowanie mandatowe Służby Leśnej i Straży Leśnej w 2011 r.

	Liczba mandatów	W tym kredytowanych	Kwota grzywien ogółem (tys. zł)	Ilość uprawnień	Ilość wniosków skierowanych do sądów	Ilość rozstrzygnięć sądów
Straż Leśna	9 766	9 607	1 197,22	951	1 106	256
Służba Leśna	907	886	97,13	6 742	14	0
Ogółem	10 672	10 493	1 294,35	7 693	1 120	256

8. OBSADA ETATOWA STRAŻY LEŚNEJ

Stan osobowy posterunków Straży Leśnej, na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniósł 951 strażników leśnych. Kształtowanie się poziomu zatrudnienia Straży Leśnej w okresie 2002-2011 przedstawia tab. 30.

Tab. 30. Ilość strażników leśnych w latach 2001 – 2011.

Utrzymuje się tendencja zniżkowa w obsadzie osobowej posterunków Straży Leśnej. Na statystycznego strażnika leśnego przypada ponad 9 tys. ha lasów. Odnotować należy, że aktualnie strażnicy leśni obok zwalczania szkodnictwa leśnego, często wykonują obowiązki z zakresu ochrony przeciwpożarowej, prowadzenie spraw obronnych, ochrony informacji niejawnych i inne.

Niezbędne jest uzupełnienie 7 posterunków o obsadzie jednoosobowej.

9. WYDARZENIA NADZWYCZAJNE

Do zdarzeń uznanych za niebezpieczne, jakie odnotowano na terenie regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych trzeba uznać groźby karalne i czynne napaści wobec pracowników LP, podpalenia osad służbowych, uszkodzenia samochodów służbowych, pułapki w postaci dołów, zamaskowanych kolców, bron i rogatek, a także inne zamachy na zdrowie i życie oraz mienie służbowe i prywatne interweniujących, głównie w celu wymuszenia zaniechania czynności służbowych przez pracowników Służby Leśnej. Z zanotowanych zdarzeń wymienić należy oddanie strzałów do strażnika leśnego i leśniczego, którzy ok. 5-tej rano patrolowali teren zagrożony kłusownictwem i kradzieżami drewna w Nadleśnictwie Tułowice. Strażnik leśny wówczas w ramach obrony koniecznej postrzelił z broni służbowej napastnika, przez co uratował życie sobie i leśniczemu, a kłusownikom odebrano 2 szt. broni palnej. W innym przypadku na terenie Nadleśnictwa Krościenko został ciężko pobity podleśniczy interweniujący wobec sprawców kradzieży drewna. We wszystkich tych przypadkach, jakie odnotowano w 2011 r. skierowano sprawy do właściwych organów ścigania.

10. REALIZACJA ZADAŃ BIEŻĄCYCH

W 2011 r. zrealizowane zostały przedsięwzięcia szkoleniowe na szczeblu:

- centralnym,
- regionalnym.

W ramach szkoleń centralnych zostały zorganizowane i przeprowadzone:

- kurs podstawowy dla kandydatów do pracy w Straży Leśnej – kurs ukończyło 90 strażników leśnych na kursie centralnym zrealizowanym w 3-tygodniowym szkoleniu,

w którym kursanci zostali przygotowani do wypełniania zadań służbowych poprzez zdanie przed komisją egzaminu i nabycie niezbędnych uprawnień,

- szkolenie z zakresu współpracy z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych – uczestnikami kursu byli komendanci posterunków Straży Leśnej, tj. strażnicy leśni, inspektorzy Straży Leśnej i pracownicy nadzorujący zwalczanie szkodnictwa leśnego z RDLP w Białymstoku, Radomiu, Krośnie, Łodzi, Pile i Szczecinie.
- doskonalące szkolenie strzeleckie na terenie RDLP w Gdańsku z udziałem 72 osób, w ramach których zostały zorganizowane VI Strzeleckie Mistrzostwach Polski Straży Leśnej o Puchar Dyrektora Generalnego LP,
- szkolenie instruktorskie dla 36 osób z zakresu strzelectwa dla strażników leśnych z poszczególnych rdLP w celu prowadzenia szkoleń strzeleckich z broni służbowej,
- wprowadzono działania pilotażowe w zakresie monitoringu leśnego przy pomocy kamer – w ub.r. w lasach testowano 298 kamer i innych urządzeń rejestrujących zdarzenia w miejscach zagrożonych,
- pilotażowe szkolenie i udział w uroczystościach służbowych i patriotycznych 35 strażników w ramach grupy reprezentacyjnej SL,
- pilotażowe szkolenie w ramach wdrażania patroli konnych – przeszkolone zostały 34 osoby (patrole konne działają na terenie 3-ch rdLP),
- szkolenia doskonalące w zakresie sprawnego wykrywania przestępstw i wykroczeń finansowane ze środków UE i NFOŚiGW na terenie 7 rdLP.

W ramach szkoleń regionalnych strażnicy brali udział w cyklicznych i okresowych spotkaniach, których tematem były:

- szkolenia z zakresu samoobrony i technik interwencji,
- szkolenia i treningi strzeleckie,
- kursy brakarskie,
- podstawowe kursy obsługi komputera i programów leśnych,
- szkolenie z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej,
- szkolenia 1-dniowe z zakresu prowadzenia dochodzeń,
- szkolenia z zakresu ochrony informacji niejawnych,
- kursy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Główny Inspektor Straży Leśnej opracowuje perspektywiczne kierunki działań w zakresie ochrony lasów przed szkodnictwem. W konsekwencji są kontynuowane lub zostały przyjęte do realizacji działania mające na celu utrzymanie na odpowiednim poziomie przygotowania zawodowego strażników leśnych.

Organizowane są na bieżąco szkolenia podstawowe dla kandydatów do pracy w Straży Leśnej wg zapotrzebowania osobowego z rdLP.

Na etapie końcowym wdrażana jest współpraca jednostek organizacyjnych PGL LP z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

W celu propagowania problemu szkodnictwa leśnego i podejmowanych działań przez Lasy Państwowe w tym zakresie, został zrealizowany film pt: „Las nie obroni się sam”. Celem podniesienia efektywności zwalczania szkodnictwa, a szczególnie usprawnieniu wykrywania sprawców przestępstw i wykroczeń ma służyć przygotowany i realizowany system szkoleń dla Straży Leśnej oraz innych pracowników Służby Leśnej posiadających uprawnienia strażnika leśnego ze środków UE i NFOŚiGW. Kierunki działań mają na celu zahamowanie eskalacji szkodnictwa leśnego na terenie PGL Lasy Państwowe i poprawić efektywność wykrywania oraz restytucję strat w wyniku szkodnictwa. Dla tych potrzeb przygotowany został przez ORW LP w Bedoniu materiał filmowy pt: „Skuteczny strażnik leśny – procedury”.

Nadleśnictwa, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych i Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych zobowiązane są do wykorzystywania danych z informacji sprawozdawczych do opracowania analizy zwalczania szkodnictwa leśnego i dokonania oceny sytuacji na swoich szczeblach oraz podejmowania na tej podstawie działań lub decyzji zmierzających do stałego podnoszenia efektywności ochrony lasu przed szkodnictwem.

Straż Leśna realizuje zadania związane ze zwalczaniem szkodnictwa leśnego obok codziennej działalności służbowej, także w ramach zorganizowanych akcji. Były one przeprowadzane we własnym zakresie jak i przy udziale głównie Policji, Straży Granicznej, Straży Ochrony Kolei, Inspekcji Transportu Drogowego i Państwowej Straży Łowieckiej.

Strategia prowadzonych działań, oprócz wymiernych wyników w postaci ujawniania sprawców przestępstw i wykroczeń, posiada duże oddziaływanie prewencyjne.

11. PERSPEKTYWICZNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Na szczeblu DGLP są planowane do realizacji następujące kierunki działań:

- kontynuacja szkoleń podstawowych dla kandydatów do pracy w Straży Leśnej wg zapotrzebowania osobowego jednostek,
- wdrożenie i realizacja współpracy jednostek organizacyjnych PGL LP z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych,

- usprawnienie funkcjonowania posterunków SL i grup interwencyjnych w rdLP,
- kontynuacja szkoleń doskonalących i specjalistycznych, a mianowicie z zakresu procedury karnej, postępowania zabezpieczającego należności, analiz drewna dna potrzeby procesowe metodą DNA, informatyczne i geomatyki,
- organizacja i szkolenie patroli konnych, podnoszenia umiejętności strzeleckich oraz samoobrony i technik interwencji, szkolenia w zakresie poprawności prowadzenia postępowań przygotowawczych i odwoławczych,
- rozważenie wyposażenia posterunków SL w pojazdy terenowe typu *quad*.

Powyższe kierunki działań winny być nakierowane na poprawę efektywności ochrony mienia skarbu państwa i zasobów PGL LP.

12. UWAGI O REALIZACJI ZADAŃ W ZAKRESIE ZWALCZANIA SZKODNICTWA LEŚNEGO

Zadania z zakresu szkodnictwa leśnego posterunki SL realizują na podstawie planów bieżących służb prewencyjnych, prowadzonych postępowań oraz działań zorganizowanych i akcyjnych.

Większość jednostek realizuje prace zmianową strażników leśnych oraz w dniach ustawowo wolnych. W służbach czynnie uczestniczą podleśniczowie i leśniczowie, gdyż obecny stan osobowy posterunków jest minimalny, co powoduje zagrożenie wzrostem ilości przypadków szkodnictwa i nie pozostaje bez wpływu na prowadzone dochodzenia.

Obok bieżących działań organizowane są w wymiarze ogólnopolskim akcje np. „Stroisz”, „Choinka”, „Kłusownik”, „Przewoźnik”, „Bezpieczny wypoczynek w lesie”, „Stop zwierzę na drodze” oraz o wymiarze lokalnym. Działania akcyjne obejmują pracowników Służby Leśnej połączonych jednostek LP, a także akcje z innymi służbami i organami jak Policji, Straży Granicznej, Straży Ochrony Kolei, Inspekcji Transportu Drogowego, Państwowej Straży Pożarnej, straży miejskiej i gminnej, Państwowej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Łowieckiej, straży parków narodowych oraz administracji terenowej i innych służb i organów.

Kontynuowane były skuteczne kontrole ładunków przewożonego drewna i kontrole pni na gruntach leśnych w ogółem 2 626 sprawach, a także działalność edukacyjna i prelekcyjna.

13. WNIOSKI

Wyniki przedstawiające efektywność zwalczania szkodnictwa leśnego w poszczególnych jednostkach LP, zawarte w zestawieniu stanowią podstawę do doskonalenia działań mających na celu podnoszenie efektywności ochrony mienia skarbu państwa.

Wzrost kradzieży drewna i notowany poziom innych przypadków szkodnictwa powodują, że należy przeanalizować potrzebę w zakresie:

- podniesienia efektywności wykrywalności sprawców szkód,
- zwiększenia poziomu restytucji poniesionych strat,
- sporządzenia na poziomie rdLP i nadleśnictwa oceny zwalczania szkodnictwa,
- opracowania metodyki nadzoru i kontroli zagadnienia, jak i funkcjonowania posterunków Straży Leśnej.

Celowe jest opracowanie koncepcji funkcjonowania Straży Leśnej dostosowanej do aktualnych potrzeb i podniesienia efektywności działania, organizacja stanowisk i grup interwencyjnych Straży Leśnej.

Załączniki:

- 1) zestaw sprawozdań,
- 2) raport – cz. pogładowa.

Opracował
Tadeusz Pasternak
Główny Inspektor
Straży Leśnej